

Posudek bakalářské práce

Ústav pro klasickou archeologii
Filosofická fakulta University Karlovy v Praze

Autor/-ka práce: Anna Peterková

Název práce: Možnosti interpretace minojských paláců jako náboženských center

Autor/-ka posudku: Mgr. Veronika Dubcová

školitel/-ka oponent/-ka

Kritéria hodnocení	hodnocení maximální	hodnocení přidělené
Vytyčení cíle práce a jeho dosažení	5	3
Struktura práce a zvolené metody	5	4
Práce s literaturou	5	3
Formální stránka práce	5	4
Dosažené výsledky	10	6
Součet bodů	30	20

Hodnocení: 1 = 30 - 26, 2 = 25 - 20, 3 = 19 - 15, **neprospěl** =>15

Slovní hodnocení práce:
(max. 1 strana)

Ako jasne vyjadruje názov predloženej práce Anny Peterkovej "Možnosti interpretace minojských paláců jako náboženských center", jej hlavným cieľom bolo zhodnotiť doterajšie teórie a možnosti interpretácie týchto architektonických komplexov na minojskej Kréte, predovšetkým na základe zachovanej architektúry. Táto téma je jedným z najústrednejších a zároveň najdiskutovanejších problémov spojených s dejinami egejskej doby bronzovej.

Štruktúra práce je jasná a prehľadná. Úvodom (Kapitola 1) sú stručne predstavené geografické a klimatické podmienky na Kréte a definované chronologické obdobia, zmieňované v práci. Po tomto priestorovom a časovom ukotvení témy a jej oblasti sú v druhej kapitole (2) pojednávané jednotlivé teórie riešiace dôvody a proces vzniku krétskych palácových centier. Po definovaní vybraných problémov, súvisiacich s týmito teóriami (2.6) ich kritickým zhodnotením autorkou (2.7) sú v tretej kapitole popísané architektonické prvky vybraných centier (3) a určené ich

spoločné prvky (4), ktoré poukazujú na ich náboženskú funkciu. Výsledky a hlavné argumenty sú zhrnuté v závere (5).

Z formálneho hľadiska je práca v poriadku, vykazuje len menšie nedostatky. Práca je napísaná jednoduchším, ale zrozumiteľným jazykom a zachováva si jasnú štruktúru a logickú nadväznosť jednotlivých odsekov a kapitol. Okrem menších preklepov nevykazuje žiadne výraznejšie chyby. Výhrada v tomto ohľade smeruje k „poznámkovému“ popisu architektúry vybraných palácových centier, kde by kompaktný text pôsobil profesionálnejšie. Výrazy, ktoré pomenúvajú rôzne prvky minojskej architektúry vo väčšine prípadov neboli prekladané, čo je zaužívaná prax, keďže sa jedná skôr o druh prezývok, pričom ich preklad by bolo dobré umiestniť do úvodzoviek, aby sa zdôraznil tento, často individuálny a interpretačný prístup rôznych autorov (napr. *lustral basin* – lustrační bazén, nádrž). Spôsob citovania a zoznam použitej literatúry sa držia vedeckej normy. Prílohy sú tvorené jednoduchou synchronizačnou tabuľkou, ktorú zhotovila podľa popisu autorka, neuvádza však zdroj, z ktorého čerpala. Ďalšie prílohy tvoria pôdorysy diskutovaných palácových centier, prínosom by bolo ilustrovať niektoré z popisovaných architektonických prvkov fotografiou alebo kresbou.

Obsah práce je relevantný a ilustruje danú tému, je v súlade s cieľom práce, jednotlivé časti na seba logicky nadväzujú a sú do značnej miery prepojené. V úvode je vyjadrený cieľ predstaviť minojské paláce ako náboženské centrá, pričom nie je úplne zdôraznený dôvod – resp. potreba takéhoto predstavenia. Ten predstavuje práve problém ich interpretácie spôsobený nedostatkom písomných a ikonografických prameňov, ktorý by umožňoval ich jasnejšie zaradenie. V úvode je citovaný výrok z Aristotela o predpoklade nadvlády Kréty v Stredomorí, ktorým mala byť pravdepodobne naznačená pravdepodobnosť centrálnej autority a teda existencia mocenských centier, čo je v podstate opakom hlavnej hypotézy práce, že paláce boli primárne náboženské centrá. Tento predpoklad je vyvodený na základe zhrnutia niektorých vybraných teórií o vzniku minojských centier a štátnych útvarov. Tie práve často zdôrazňujú nevojenský charakter minojskej Kréty, ktorý síce nie je badateľný tak jasne ako v prípade mykénskeho Grécka, avšak nie úplne neprítomný. Či už väčšina citovaných autorov alebo samotná autorka v ich zhodnotení a návrhu interpretácie však vychádza hlavne z vybraných architektonických prvkov a ich interpretácie spojenej s náboženskou funkciou.

Hlavným deficitom predloženej práce je práca s literatúrou, ktorá zásadne ovplyvňuje prezentované argumenty a výsledky. Je veľmi badateľné, že sa značne pridrižiava textov J. Ruttera, sumarizujúcich dejiny egejskej doby bronzovej (dostupné na internete), ktoré predstavujú výborný prehľad, avšak nezohľadňujú ešte celkom najnovšie príspevky na tému posledných päť rokov. Jednotlivé teórie, ktoré predstavuje Rutter a ktoré sú predstavené v práci sú relevantné, ale aj od ich autorov v súčasnosti existujú novšie práce, kde ich značne pozmenili resp. rozvinuli (Gamble, Halstead). Celkový vývoj týchto teórií je zhrnutý v prácach P. Tomkinsa a I. Schoep, ktoré sú v práci citované, ale len ich najzákladnejšie výsledky a málo argumentov, ktoré k nim viedli.

Sú to práve ich práce, ktoré sú v tejto oblasti doslova prelomové. Ide predovšetkým o novšie výskumy komplexov vo Phaiste a v Knosse, jasne ukazujúcich, že slúžili už od finálneho neolitu a hlavne od včasnej doby bronzovej ako komunitné a pravdepodobne ako náboženské centrá. Okrem Knossu, Phaistu, Malie a Kato Zakros existovalo na Kréte viac podobných centier, ktoré ale nevznikli naraz a teda pravdepodobne nesúvisia s celkovým spoločenským vývojom. Ich hlavným prvkom je predovšetkým centrálna nádvorie. Ekonomický charakter väčších náboženských centier je badateľný vo všetkých kultúrach od staroveku (napr. Egypt, Mezopotámia), ale aj v neskorších, ako uvádza sama autorka relevantnou paralelou, prirovnaním s kresťanskými kláštorami. Druhým vážnym argumentom, že „paláce“ boli primárne náboženské centrá a nie sídla vládnucej elity je ich porovnanie s inými komplexami, tzv. „minojskými vilami“ ako aj fakt, že na Blízkom východe, ktorým bola minojská Kréta do veľkej miery ovplyvnená, nikdy sídlo náboženskej a vládnucej moci nebolo spojené na jednom mieste.

Napriek týmto nedostatkom predložená práca svojim rozsahom (49 strán, vrátane 32 strán hlavného textu, obsahom, použitou literatúrou a prílohami) a obsahom, v ktorom boli zhrnuté najdôležitejšie argumenty týkajúce sa danej témy, spĺňa kritéria bakalárskej práce. Autorka

preukázala schopnosť analytického myslenia a písomného vyjadrenia pozorovaných záverov. Z tohto dôvodu odporúčam predloženú prácu na obhajobu a navrhujem hodnotenie 2.

Otázka do diskuse:

Aké sú hlavné argumenty (indikátory) toho, že vybrané architektonické prvky ako „lustral basin“, „theatral area“ alebo „kouloures“ slúžili náboženským účelom?

Vieme aká bola funkcia tzv. trónnej miestnosti v Knosse? Čo táto vypovedá o možnej funkcii analyzovaných centier?

V Bratislave dne 30. 08. 2018

Podpis autora/-ky posudku

J